

BURSA'DAKİ GÜREŞ EĞİTİM MERKEZİ VE FAAL GÜREŞ KULÜPLERİNDE YETENEK SEÇİMİ

SELECTION BY ABILITY TESTS AT WRESTLING TRAINING CENTER AND ACTIVE WRESTLING CLUBS IN BURSA

ÇANKAYA, C.¹ ARABACI, R.¹ DOĞAN, M.¹ KILIÇ, C.¹

ÖZET

Bursa'da güreş eğitimi veren kulüpler ile güreş eğitim merkezinin güreşçi adaylarını kulüplerine, okullarına alırken yetenek seçimi yapıp yapmadıklarını, yapıyorlar ise; seçme yöntemlerini belirlemek çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

Bu amacı gerçekleştirmek için araştırmanın evreni içerisindeki 100 güreşçiye ve toplam 50 beden eğitimi öğretmenini ve güreş antrenörüne anketler uygulandı. Elde edilen veriler tablolar haline dönüştürerek frekans ve %'lik hesabına göre değerlendirildi.

Araştırmada, güreşte yetenek seçiminin güreşçi adaylarını bilimsel yöntemlerle değil de güreştirilerek yapıldığı tespit edilmiştir. Bursa'da güreş eğitim merkezi ve güreş kulüplerindeki görevli antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin güreşte yetenek seçimi konusunda antropometrik özellikleri tespit etme yöntemiyle seçilmesi gerektiğini belirtmelerine rağmen, kendilerinin ve güreşçilerinin ifadesine göre yetenek seçimini adayları güreştirerek yaptıkları ortaya çıktı. Bu çelişkinin yetenekli güreşçi seçiminde bilimsel yöntemlerinin uygun olmadığını değil, bilimsel yöntemlerinin uygulama güçlüğünden kaynaklandığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güreş-Yetenek-Yöntem.

ABSTRACT

The objective of our study is to determine whether clubs providing wrestling training and wrestling training center in Bursa conduct the selection by ability tests for potential wrestlers when accepting trainees and if such tests are conducted, to determine the selection methods.

To reach our purpose, questionnaires have been applied to 100 wrestlers and 50 sports and wrestling trainers covered by the research. Data collected had been placed into tables and evaluated according to frequency and 1-% calculation.

During the research it has been established that ability selection tests had been made not according to scientific methods, but simply by watching the candidates wrestle. Despite the fact that trainers and sports instructors employed at wrestling training center and wrestling clubs in Bursa state that selection by ability tests should be based on determination of anthropometric features, the truth is that according to statements of the trainers and the wrestlers, ability test examinees are tested by observing their wrestling in process. It has been found out that this discrepancy owns its existence to the difficulties of scientific method application and not to the unsuitability of scientific methods when selecting able wrestlers.

Key Words: Wrestling-Ability-Method.

GİRİŞ

Günümüzde sporda kazanılan uluslar arası başarılar toplumun günlük yaşamında, moral düzeyinde oldukça önemli bir değer taşır. Bunun yanında sporçuya şöhret ve para kazandırılmaktadır. Bu nedenle aileler çocuklarının gündemde olan başarılı sporcular gibi olmasını isterler.

Bunun için küçük yaşlarda kulüplerin değişik branşlarına kayıt yaptırılır ve başarılı olmalarını beklerler.

Bu beklentilerin gerçekleşmesi için sporcu adaylarının küçük yaşlarda hangi spor branşına yatkın olduklarını anlamak, değişik yetenek testleri uygulamakla mümkündür. Bu yetenek testlerini okullarda beden eğitimi ve spor öğretmenleri, kulüp ve eğitim merkezlerinde ise antrenörlerin yapmaları gerekmektedir.

Sportif bağlamda yetenek kavramı, bir kişinin belli bir alanda normalin üzerinde, henüz tam gelişmemiş özellikler bütünü olarak değerlendirilir (4).

Güreş sporunda boşuna zaman ve para harcamamak, süreli başarılı olabilmek için güreşe, yetenekli sporcuların seçilmesiyle başlanmalıdır. Webster'in Yeni Dünya Sözlüğü (Guralnik, 1984) yeteneği; doğuştan var olan tabii güç olarak tanımlamaktadır. İkinci tanımında ise yetenekten, herhangi bir şeyi öğrenmede veya uygulamadaki kabiliyet olarak bahsetmektedir. Spor bilimi sözlüğü'ne (Röthing, 1972) göre yetenek: belli bir alanda normalin üstünde olan fakat henüz tam olarak gelişmemiş özellikler bütünüdür. Bu özelliklere sahip olan da yetenekli kişidir (3).

Yetenek seçiminde temelde iki yöntem uygulanır. Bunlar; doğal ve bilimsel seçim yöntemleridir. Doğal seçim yönteminde; kişi ya seçtiği spor dalına katılır ya da başarılı olamadığı bir daldan

başka bir spor dalına yönelip orada başarılı olur. Bilimsel seçim yönteminde ise bilimsel testlerle kişilerin kendileri için en uygun spor dalları belirlenir ve onlara yönlendirilir (12).

Sporda yetenek kavramının belirlenmesinde etkili olan faktörler şunlardır.

- A) Konstitüsyonel (sağlık durumu, antropometrik özellikler) özellikler.
- B) Kondisyonel motorik özellikler.
- C) Teknomotorik özellikler (Öğrenme yeteneği, verimliliğe hazır olma durumu, duygusal özellikler, bilişsel özellikler.
- D) Sosyal faktörler (4).

Yalnız şunu unutmamak gerekir ki, genetik olarak şampiyon olabilme kapasitesine sahip bir genç ancak uzman bir antrenör nezaretinde bilimsel antrenman metotları ile çalıştırılırsa, iyi beslenirse ve gerekli çevre şartları ile imkanlarına sahip olursa şampiyonluğa ulaşır (6).

Sadece dış görünüşe bakarak yetenekli çocukların seçilebileceğini söylemek mümkün olmadığı gibi yalnız fizyolojik kapasite testiyle de tam bir seçim yapılmadığını söylemek mümkün değildir.

Bugün güreş eğitimi verebilen bir çok eğitim merkezi vardır. Kulüpler olduğu gibi federasyona bağlı güreş eğitim merkezleri de bulunmaktadır. Güreş Eğitim Merkezleri başarıya ulaşmakta önemli bir yer teşkil etmektedirler (3).

Bugün Türkiye'de olduğu gibi Bursa'da da yeterli güreş kaynakları olmasına rağmen, yetenekli güreşçi seçimi konusunda bu kaynakların yeterince değerlendirilemediği düşünülmektedir.

Bursa'da güreş eğitimi veren kulüpler ile güreş eğitim merkezinin güreşçi adaylarını kulüplerine, okullarına alırlarken yetenek seçimi yapıp yapmadıklarını, yapıyorlar ise; seçme yöntemlerini belirlemek çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma, Bursa İl'indeki Güreş Eğitim Merkezi (G.E.M) ve faal güreş kulüplerinin sporcuları, beden eğitimi öğretmenleri ve güreş antrenörleri ile sınırlıdır.

Bu araştırma, kaynak tarama modeli ile yapılan betimsel bir çalışmadır. Bu araştırmanın evrenini Bursa G.E.M ve faal güreş kulüpleri oluşturmaktadır. Çalışmamızda, dengeli ve objektif sonuçlar alabilmek için

yetenek seçiminin yapıp yapılmadığını içeren anket sorularını sporculara, antrenörler ve beden eğitimi öğretmenlerine anket uyguladık. Araştırmanın örnekleme ise; G.E.M ve faal güreş kulüplerindeki antrenörler, beden eğitimi öğretmenleri ve sporcuları oluşturmaktadır.

Bu araştırma toplam 100 güreşçi, 50 beden eğitimi öğretmeni ve güreş antrenörleri üzerinde yapılmıştır.

BULGULAR

Çalışmamızda güreşte yetenek seçimi ile ilgili, güreşçilerden, beden

eğitimi öğretmenlerinden ve güreş antrenörlerinden elde edilen veriler aşağıdaki tablolarda ifade edildiği gibidir.

Tablo 1: Mevcut Sporcuların Güreş Sporuna Başlama Yaşları ve Güreşe Devamları.

Sporcular (başlama yaşı)	Sporcu Sayısı		%		Toplam
	Aktif*	Pasif**	Aktif	Pasif	%
8 yaş ve altı	4	-	% 4	-	4
8-10 yaş	16	-	% 16	-	16
10-12 yaş	28	8	% 28	% 8	36
12-14 yaş	16	8	% 16	% 8	24
14 yaş üstü	16	4	%16	%4	20

* Aktif: güreş çalışmalarını düzenli yapan sporcular.

** Pasif: güreş çalışmalarını düzenli yapamayan sporcular.

Tablo 1'de görüldüğü gibi 100 güreşçiden %4'ü 8 yaş ve altı, %16'sı 8-10, %28'i 10-12, %16'sı 12-14 ve %16'sı 14 yaş üstü olarak güreşe başlamış olup halen aktiftirler. Bunun yanında %8'i 10-12, %8'i 12-14 ve %4'ü de 14 yaş üstünde başlamış olup şu anda pasif durumdadırlar.

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Güreşçilerin Seçilme Yöntemleri.

Seçenekler	Sonuçlar	%
Koşu Yatırılarak	-	-
Esneklige Bakılarak	-	-
Barfiks	4	% 4
Şınav	4	%4
Mekik	4	%4
Güreştirilerek	48	% 48
Ders notlarına bakılarak	-	-
Kalıtım Değerlendirilmesi	-	-
Kendi isteği ile	40	% 40
Takla attırılarak	-	-

Tablo 2 de araştırmaya katılan güreşçilerin % 4'er barfiks, şınav, mekik, %48 güreş yaptırılarak, %40 oranında

da kendi istekleri göz önüne alınarak seçilmiştir.

Tablo 3: Bu Araştırmada Yetenek Seçimini Yapan Antrenör ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Güreşle İlgileri.

Antrenör ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Güreş Yaptığı Yıl	%	Antrenörlük Belge Durumu	
		Belgeli	Belgesiz
5 yıldan az	%80	-	40
5 yıl		-	-
10 yıl	%4	2	-
10 yıldan fazla	%16	8	-

Tablo 3' de görüldüğü gibi güreşte yetenek seçimi yapan 50 antrenör ve beden eğitimi öğretmeninden %80'inin belgesiz olduğu ve 5 yıldan az, %4'ü belgeli ve 10 yıl, %16'sı belgeli ve 10 yıldan fazla güreş yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 4: Antrenör ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Aldıkları Güreş Eğitimi.

Güreş Eğitimini Alma Şekilleri	Sonuçlar	% yüzde
Beden eğitimi ve spor öğretmeni	40	%80
Beden eğitimi güreş ana branş mezunu	7	% 14
Belgesiz Antrenörlük Yaparak	0	%0
Kısa süreli kurslara katılarak	3	% 6

Tablo 4'de görüldüğü gibi yetenek seçimi yapan antrenör ve beden eğitimi öğretmenlerinin %80'i Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni, %14'ü Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin Güreş ana branş mezunu, %6'sı kısa

süreli kurslara katılarak güreş eğitimlerini tamamlamışlardır. Belgesiz antrenörlük yaparak usta-çırak eğitimi ile yetişen antrenör olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 5: Çalışmaya Katılan Antrenörlerin ve Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yetenek Seçimi Yöntemleri.

Yetenek Seçimi Yöntemi	BEDÖ ve Antrenör Sayıları	%
Bilimsel yöntem	5	% 10
Güreştirilerek	30	% 60
Fiziksel yapısına bakarak	5	% 10
Diğerleri	10	% 20

BEDÖ: Beden Eğitimi Öğretmeni

Tablo 5'de BEDÖ ve Antrenörlerin, yetenekli 'güreşçileri seçerken %10'u bilimsel yöntem, %60'ı

güreştirilerek, %10'u fiziksel yapısına bakarak %20'si de diğer yöntemleri uygulamaktadırlar.

Tablo 6: BEDÖ ve Güreş Antrenörlerinin Yetenek Seçimi Yaptıkları Adayların Güreş Seviyeleri.

Güreş Seviyeleri	Aday Sporçunun Sayıları	%
Hiç başlamamış olanlardan	70	% 70
Diğer Güreş Seviyelerinden	30	% 30

BEDÖ: Beden Eğitimi Öğretmeni

Tablo 6'da görüldüğü gibi; BEDÖ ve Güreş Antrenörlerinin %70'i güreşe hiç başlamamış adaylar arasından, %30'u

da diğer seviyelerde bulunan adaylar arasından seçim yapmaktadırlar.

Tablo 7: BEDÖ ve Güreş Antrenörlerinin, Güreşe Yeni Başlayacak Adaylarda Aradıkları Nitelikler ve Tercihleri.

Nitelikler	Tercihler					Tercih Yüzdeleri				
	1.	2.	3.	4.	5.	1.	2.	3.	4.	5.
Eğitim	13	9	7	12	9	% 26	% 18	% 14	% 24	% 18
Antropometrik özellikleri	17	11	9	9	3	%34	%22	%18	%18	% 6
Kalıtım	5	11	7	12	15	% 10	% 22	% 14	% 24	% 30
Motorsal özellikler	7	14	14	5	10	% 14	% 28	% 28	% 5	% 10
Çevre	8	6	9	12	15	% 16	% 12	% 18	% 24	% 30

BEDÖ: Beden Eğitimi Öğretmen

Tablo 7'de görüldüğü gibi BEDÖ ve güreş antrenörlerin, güreşe hiç başlamamış adaylarda aradıkları özelliklerden antropometrik özellikler %34 ile

birinci tercihin en yüksek yüzdesini ve %10 oranla da kalıtım özelliğini tercih etmektedirler. Diğer tercih oranları da tablodaki gibidir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmaya katılan sporcuların güreşe başlama yaşları, aktif ve pasif sporcularda toplam olarak; 10-12 yaş arasında başlayanlar % 36'lık oran ile en fazla, 12-14 yaş %24'lük oranla ikinci, 14 yaş ve üstü %20'lik oranla üçüncü, 8-10 yaş %16'lık oranla dördüncü, 8 yaş ve altı %4 oranla en düşük grubu oluştur-maktadır. Böylece adayların 8 yaş ve altında olanlarda güreşe başlama oranı en düşük, buna karşılık 10-12 yaş gruplarında olanlar güreşe başlama yaşını en fazla grubu oluşturmaktadır.

Sporcuların güreşe seçilirlerken, %48'i güreştirilerek, %4'er oranlarda barfiks, şınav ve mekik hareketleri yaptırılarak, % 40'ı ise seçme yapılmadan istekleri oldukları belirterek seçildiklerini ifade etmişlerdir.

Yetenek seçimini yapan antrenör ve beden eğitimi öğretmenleri ise güreşte yetenek seçimini yaparken; %60'ı adaylar güreştirilerek, %10'u bilimsel yöntemlerle, % 10'u fiziksel yapısına bakarak, % 20'si de diğer seçme yöntemlerini kullanarak seçtiklerini belirtmektedirler.

Beden eğitimi öğretmenleri ve güreş antrenörlerinin yetenek seçimi yaparken adayların % 70'ini hiç güreşe başlamamışlardan ve %30'unu da diğer güreş seviyelerinden seçtikleri ortaya çıkmıştır.

Güreşte yetenek seçicilerin seçimi yaparlarken güreşe yeni başlayan adaylarda aradıkları nitelikler; birinci tercihte; antropometrik özellikler %34, ikinci ve üçüncü tercihlerde; motorsal özellikler %28, dördüncü tercihte; eğitim, kalıtım, aile, çevre %24 ve beşinci tercihte; kalıtım, çevre %30 oranları ile en yüksek tercih ettikleri belirlenmiştir.

Sonuç da; Güreşçilerin genel olarak 10-12 yaşında yetenek seçimine katıldıkları ve büyük çoğunluğunun güreşe hiç başlamamış olanlardan tercih edildikleri ortaya çıkmıştır.

Seçim yönteminin ise, adaylardan, beden eğitimi öğretmenlerinden ve antrenörlerden elde edilen verilere göre; güreştirilerek yapıldığı ortaya çıkmıştır. Ancak yeterli güreş eğitimi almış (%80) beden eğitimi öğretmenleri ile güreş antrenörlerinin (%20) tercihleri antopo-

metrik özelliklerine bakarak seçme yöntemini tercih ettikleri tespit edildi. Böylece seçicilerin yetenek seçiminde antropometrik özelliklerin birinci tercihleri olmasına rağmen adayları güreştirme yöntemiyle seçtikleri, hem adaylar hem de kendi ifadeleriyle çeliştiği ortaya çıkmaktadır.

Bu çelişkinin, seçicilerin, bilimsel yöntemleri benimsemediğinden veya

adayların bilimsel yöntemlere uygun özellikleri taşımadığından değil, güreşe yetenekli adayların seçiminde teori ile uygulama arasındaki farklılıklardan, güreşe yeteneği olan sporcuların belirlenmesinde bilimsel yöntemleri uygulama güçlüklerinden kaynaklanmaktadır.

KAYNAKLAR

1. ÇELEN, B, U.Ü.E.F.B.E.S.B Güreşte dayanıklılık yayınlanmamış bitirme çalışması ss. 28,29,30 Bursa 2000
2. İLHAN, A, -YAVAŞ. M. U.Ü.E.F.B.E.S.B Özel Öğretim Yöntemleri yayınlanmış ders notları ss,14-15 Bursa 1997
3. Güreş eğitim merkezleri İstanbul güreş ihtisas kulübü koruma vakfı yayını : ss, 25 İstanbul 1993
4. KUTER, M- ÖZTÜRK, F, Antrenör ve sporcu el kitabı ss, 42 Ankara 1999
5. DOĞAN, M. - APAYDIN, A, "U.Ü.E.F.B.E.S.B yayınlanmamış futbol ders notları ss, 39 Bursa 1999
6. Büyük Larause sözlük ve ansiklopedisi Milliyet Yayıncılık 10. Cilt ss. 4865,4866
7. Alfabetik genel kültür ansiklopedisi 2. Cilt ss, 350 Başkan yayınları A.Ş. Ankara 1984
8. Okyanus ansiklopedik sözlük Cem yayınevi ss. 2625 İstanbul 1976
9. AŦİK, M, Serbest güreşte, teknik, taktik Emel matbaacılık ss.3 Ankara 1973
10. BAŞARAN, M, Güreşte değişik yaş gruplarına göre yıllık yarışma programları ve testleri ss.1 İstanbul 1980
11. Türkiye ansiklopedisi 2. Cilt İhlas Gazetecilik Holding A.Ş. ss. 468 İstanbul 1993
12. SEVİM, Y, Antrenman Bilgisi ss. 248-249 Ankara 1997.